

Nr 266

Av herr **Kollberg m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till priskontrollnämnden, m. m.

I andra lagutskottets utlåtande (nr 21) till 1954 års riksdag i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag om fortsatt giltighet av prisregleringslagen uttalade utskottet, att gällande prisregleringslag icke kunde anses utgöra en tillfredsställande grundval för en i rådande läge bedriven prisregleringsverksamhet, samt hemställde, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att behovet av en fortsatt statlig priskontroll och grunderna för den priskontrollerande verksamhet, som kunde finnas erforderlig, förutsättningslöst utreddes. Riksdagen beslöt den 28 april 1954 avlåta en skrivelse i enlighet med utskottets hemställan.

I statsverkspropositionen upplyses, att chefen för handelsdepartementet först den 17 december 1954 erhållit bemyndigande att tillkalla sakkunniga för att verkställa utredning och avge förslag i ämnet samt att det är uteslutet, att den med stöd av detta bemyndigande tillsatta kommittén skall hinna avge sitt förslag i sådan tid att det blir möjligt att framlägga detta för årets riksdag. Handelsministern har ansett sig under dylika förhållanden böra utgå ifrån att priskontrollnämnden nästa budgetår kommer att bedriva sin verksamhet i samma omfattning som för närvarande. I enlighet härmed har i statsverkspropositionen yrkats förslagsanslag till priskontrollnämnden för avlöningar med 1 372 400 kronor och för omkostnader med 369 000 kronor.

I sitt ovannämnda utlåtande framhöll andra lagutskottet, att gällande prisregleringslag icke är avsedd att utgöra grund för en under mera normala förhållanden verkande statlig priskontroll. Utskottets samtidigt gjorda erinran att prisregleringslagen är avsedd att tillämpas endast under "extraordinära förhållanden", som ej längre är för handen, innebär i själva verket ett uttalande om att fortsatt priskontrollerande verksamhet icke lagligen kan grundas på denna lagstiftning.

Med hänsyn härtill kunde man ha väntat sig, att chefen för handelsdepartementet skulle ha erhållit bemyndigande att tillkalla sakkunniga för revision av lagstiftningen i så god tid att en utredning kunnat framläggas för årets riksdag och läggas till grund för riksdagens prövning av frågan om fortsatt priskontroll. Så har icke blivit fallet, och utredningsarbetet har för övrigt alltjämt — nio månader efter riksdagens beslut — icke ens blivit påbörjat. En tillämpning av den nuvarande prisregleringslagen under nästa budgetår bör med hänsyn till riksdagens uttalanden förra året icke rimligen kunna komma i fråga.

Utöver nu nämnda invändningar ur principiell synpunkt mot prisregleringslagens tillämpning framhöll andra lagutskottet, att betingelserna för den priskontrollerande verksamheten förändrats bland annat av den då nyligen antagna lagen om motverkande i vissa fall av konkurrensbegränsning inom näringslivet. Denna synpunkt gör sig numera med ökad styrka gällande, sedan man under ytterligare ett år vunnit positiva erfarenheter av lagens verkningar.

Med hänsyn till vad riksdagen sålunda under år 1954 uttalat och med beaktande av de skäl i övrigt som kan anföras mot priskontroll i nuvarande läge är vår avsikt att vid en eventuell proposition om förlängning av prisregleringslagens giltighetstid yrka avslag härpå eller i varje fall hemställa om återkallande av riksdagens medgivande att vissa delar av lagen skall äga tillämpning. Vid angivna förhållanden måste vi nu motsätta oss yrkandet om anslag till priskontrollnämnden för nästa budgetår.

Vi finner det i detta sammanhang angeläget erinra om att samhällets verksamhet till motverkande i vissa fall av konkurrensbegränsning icke har utbyggt för att motsvara de förhållanden som inträder när priskontrollen upphör.

Det grundläggande arbetet för nyssnämnda verksamhet ankommer på den inom kommerskollegium inrättade monopolutredningsbyrån, som har till uppgift bland annat att registrera konkurrensbegränsande avtal, företaga särskilda undersökningar av förekommande konkurrensbegränsningars natur och verkningar och göra en fortlöpande analys av marknadsförhållandena ur konkurrenssynpunkt.

Nyetableringssakkunniga hade på sin tid framlagt två alternativa förslag angående monopolutredningsbyråns organisation. Det ena förslaget avsåg det fall att priskontrollnämnden upphörde i samband med att lagstiftningen om motverkande av konkurrensbegränsning infördes, medan det andra, som var mindre omfattande, förutsatte att priskontrollnämnden tills vidare fortsatte sin verksamhet. En redogörelse för dessa förslag lämnades i propositionen nr 140 till 1953 års riksdag. Monopolutredningsbyrån har organiserats inom ramen för det senare alternativet.

När vi nu hemställer om avslag på yrkandet om anslag till priskontrollnämnden för nästa budgetår, finner vi oss böra samtidigt föreslå en utbyggnad av monopolutredningsbyrån för effektivisering av dess nuvarande verksamhet med ytterligare en avdelning.

Med ledning av kostnaderna för en avdelning inom byråns nuvarande organisation synes avlöningskostnaderna för den sålunda föreslagna avdelningen, som bör omfatta en byrådirektör, två aktuarier och fyra amanuenser jämte erforderlig kanslipersonal, kunna beräknas till 135 000 kronor. Härtill bör läggas medel för omkostnader, uppskattningsvis 25 000 kronor.

På grund av vad nu anförts får vi hemställa,

1) att riksdagen måtte avslå det i statsverkspropositionen gjorda yrkandet om anslag till priskontrollnämnden för budgetåret 1955/56,

2) att riksdagen måtte besluta vidtaga sådana ändringar i personalförteckningen för kommerskollegium, att monopolutredningsbyrån från och med den 1 juli 1955 förses med den ytterligare personal som ovan angivits,

3) att riksdagen vid godkännande av avlöningsstat och omkostnadsstat för kommerskollegium måtte företaga den uppräknig av ifrågakommande anslagsposter och slutsumma som påkallas av det under 2) gjorda yrkandet samt

4) att riksdagen måtte uppräknig förslagsanslagen till Kommerskollegium: Avlöningar och omkostnader med belopp som påkallas av yrkandena under 2) och 3).

Stockholm den 24 januari 1955

Gustaf Kollberg

Helga Sjöstrand

Ingrid Andrén

Sven Gustafson
i Göteborg

Per A. Johansson
i Kastanjegården

Carl S:son Schmidt

C. W. Carlsson

Ragnhild Sandström
